

Vlaams
Parlement

ingediend op **719** (2015-2016) – Nr. 1
1 april 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Willem-Frederik Schiltz

van het verslagmoment
over de Europese Ministerraden Werkgelegenheid
van 7 december 2015 en 7 maart 2016

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Axel Ronse.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;

Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;

Willem-Frederik Schiltz, Emmily Talpe;

Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;

Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Jan Hofkens, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Wouters;

Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;

Lionel Bajart, Martine Taelman;

Rob Beenders, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting	4
1.1. Pakket Europees semester 2016	4
1.2. Aanbeveling integratie langdurig werklozen op de arbeidsmarkt	6
1.3. Raadsconclusies over de bevordering van de sociale economie	7
1.4. Implementatie Jongerengarantie	7
1.5. Landverslag België 2016	8
1.6. Prioriteiten en dossiers van het Nederlandse EU-voorzitterschap	10
2. Vragen en opmerkingen van de leden	11
Gebruikte afkortingen	14

Op 17 maart 2016 werd in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid verslag uitgebracht over de Europese Ministerraden Werkgelegenheid van 7 december 2015 en 7 maart 2016.

1. Inleidende uiteenzetting

Frédéric Geers, raadgever Werk en Sociale Economie van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU, brengt verslag uit van de twee zittingen van de Raad voor Werkgelegenheid en Sociale Zaken van 7 december 2015 en 7 maart 2016.

1.1. Pakket Europees semester 2016

Vernieuwingen

Er zijn enkele vernieuwingen in het Europees semester. Een eerste vernieuwing is een scherpere focus op werkgelegenheid en sociale prestaties. Er zijn drie nieuwe kernindicatoren over werkgelegenheid toegevoegd aan het verslag voor het Europese waarschuwingsmechanisme 2016: de arbeidsparticipatie, de jeugdwerkloosheid en de langdurige werkloosheid. Nieuw is ook dat de investeringsprioriteiten niet beperkt worden tot infrastructuurwerken, maar worden verruimd tot het menselijke kapitaal.

Er wordt voortaan ook een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de Europese fase van het semester, tussen november en februari, en de nationale fase die loopt tussen februari en juni. De nationale en Vlaamse hervormingsprogramma's worden ingewacht bij de Commissie en zullen aanleiding geven tot landenspecifieke aanbevelingen. Dit heeft tot gevolg dat het voorstel van aanbeveling over het economische beleid in de eurozone vroeger bekend wordt gemaakt. Het werd samen met de jaarlijkse groeianalyse in november 2015 bekendgemaakt.

De Europese Commissie stelt voorstellen in het vooruitzicht om benchmarks te ontwikkelen en goede praktijken uit te wisselen inzake arbeidsmarktbeleid, net zoals gebeurt voor onder meer concurrentievermogen, ondernemingsklimaat en overheidsdiensten. Dit moet de convergentie bevorderen. Deze vernieuwing volgt uit een verslag van de vijf voorzitters van begin 2015 over de voltooiing van de economische en monetaire unie in Europa. Daarin wordt een fasering in stappen vooropgesteld om tot economische maar ook sociale convergentie te komen.

Een voorstel van verordening voor de financiering van technische bijstand aan de lidstaten ligt ter bespreking voor. Het moet de institutionele, structurele en administratieve hervormingen ondersteunen die in het kader van het Europees semester spelen en dit over alle beleidsdomeinen heen, dus inclusief de arbeidsmarkten. De Europese Commissie richt intussen in eigen rangen een ondersteuningsdienst op voor structurele hervormingen, de 'structural reform support service'. Die moet lidstaten bijstaan die over onvoldoende capaciteit beschikken om hun hervormingen door te voeren.

Een laatste nieuw gegeven is de aandacht voor de recente toestroom van een groot aantal vluchtelingen. Er wordt gewezen op het belang van een allesomvattende aanpak, mede om de toegang tot de arbeidsmarkt te helpen bewerkstelligen.

Jaarlijkse groeianalyse – Raadsconclusies en beleidsdebat

Wat betreft de jaarlijkse groeianalyse zelf blijft de focus op dezelfde drie prioritaire pijlers als in 2015: investeringen, structurele hervormingen en de begrotingsdiscipline. De investeringen moeten opnieuw aangezwengeld worden. In 2015 werd het investeringsplan-Juncker opgestart dat 315 miljard euro moet

genereren. Het Europees Fonds voor Strategische Investerings is sinds september 2015 operationeel. Heel wat projecten in verscheidene lidstaten zijn al goedgekeurd, net als financieringsakkoorden ten gunste van kmo's. Ook in Vlaanderen genieten al initiatieven ondersteuning van dit fonds. Nieuw inzake de investeringen is dat ze verder moeten gaan dan de traditionele infrastructuur. Ze moeten worden verruimd tot het menselijk kapitaal. Het gaat dan om resultaat-gerichte hervormingen van onderwijs en opleidingsstelsels en om het bevorderen van sociale investeringen om de toegang tot de arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Dit houdt onder meer zorg, huisvestingssteun, kinderopvang enzovoort in.

Wat betreft de structurele hervormingen vermeldt de spreker een aantal accenten. De bestrijding van de werkloosheid en de te boeken vooruitgang inzake jongeren- en langdurige werkloosheid blijven sleutelementen. De 'gender gap' blijft een aandachtspunt. Ook het begrip flexizekerheid vindt opnieuw ingang. Onder druk van de economische crisis is de segmentering van de arbeidsmarkt toegenomen. Die moet worden aangepakt, wat een beter evenwicht veronderstelt tussen flexibiliteit op de arbeidsmarkt en zekerheid voor de werknemers. Het gaat dan onder meer over een gemakkelijke overgang naar een andere job en over het uitrusten van de werkzoekenden met de juiste vaardigheden om de match met vacatures te bevorderen. Een sterke betrokkenheid van de sociale partners is in dat proces cruciaal. Inzake de uitkeringen moet de focus liggen op het geven van prikkels om de arbeidsmarkt opnieuw te betreden. Mensen moeten geholpen worden om te investeren in hun vaardigheden en te zoeken naar een baan. Integratiemaatregelen zijn aan de orde, zeker voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij wordt ook aan de vluchtelingen gedacht.

De derde pijler van het Europees semester is het verantwoord begrotingsbeleid. Belangrijk daarin voor de bevoegdheid Werk zijn de verschuiving van lasten weg van arbeid en het verlengen van de arbeidsloopbaan.

In het beleidsdebat over de jaarlijkse groeianalyse in de Raad Werkgelegenheid op 7 maart 2016 is aangegeven dat er positieve signalen zijn. De arbeidsmarktsegmentatie blijft wel een significante uitdaging. Er is economische vertraging en de vluchtelingencrisis heeft consequenties voor de arbeidsmarkt. Vanaf april-mei 2016 zullen ook in Vlaanderen de vluchtelingen en asielzoekers geleidelijk onder de integratiemaatregelen vallen. De structurele hervormingen beginnen vruchten af te werpen. Maar dergelijke hervormingen, zeker als ze het resultaat van wetgeving zijn, hebben tijd nodig om een zichtbaar effect te hebben. Het waarborgen van arbeidsmarkttransities vergt nog heel wat werk en het sociaal overleg blijft belangrijk om hervormingen door te voeren, zeker wat betreft arbeidsmarkt, sociale zekerheid en dergelijke.

Een aandachtspunt uit de Raadsconclusies die werden aangenomen, is dat de Raad Werkgelegenheid de Commissie ertoe oproept om de focus op werk en sociale vraagstukken, die voor het eerst in de jaarlijkse groeianalyse worden behandeld, te handhaven. Het mag geen eenmalig gegeven zijn in het Europees semester. Bijzonder is ook dat de Europese 2020-strategie opnieuw centraal wordt geplaatst.

Voorstelling aanbeveling over het economische beleid in de eurozone

Een nieuw item is het voorstel van aanbeveling over het economische beleid in de eurozone. Het werd samen met de jaarlijks groeianalyse van 2016 in november 2015 uitgebracht. Daarvoor kwam het uit in de periode dat de landenspecifieke aanbevelingen werden vrijgegeven, in de maand mei. Het voorstel maakt nu deel uit van de Europese fase van het Europees semester, om de discussie over de uitdagingen van de eurozone al te kunnen houden vooraleer de landenspecifieke

aanbevelingen worden besproken. De uitdagingen van de eurozone worden zo beter weerspiegeld in de landenspecifieke acties.

Opmerkelijk noemt de spreker dat een van aanbevelingen in het document door de EPSCO-raad is behandeld. Dit is niet de gebruikelijke procedure, normaal zou ECOFIN ze eerst bespreken. Onder impuls van het Luxemburgse voorzitterschap heeft echter ook de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken zich uitgesproken over aanbeveling nummer 2. Die gaat over het doorvoeren van gecombineerde hervormingen, waaronder de vermelde flexizekerheid, de integrale strategieën voor levenslang leren, een doeltreffend beleid om werklozen weer op de arbeidsmarkt te brengen en de adequate socialebeschermingssystemen die gedurende hun hele levenscyclus effectief en efficiënt bijdragen aan sociale insluiting en integratie op de arbeidsmarkt. De ECOFIN-raad sprak zich uiteindelijk wel definitief uit over de aanbeveling op 15 januari 2016 en ze wordt bekrachtigd op de Europese Raad van 18 maart 2016.

1.2. Aanbeveling integratie langdurig werklozen op de arbeidsmarkt

De aanbeveling over langdurig werklozen op de arbeidsmarkt is goedgekeurd op 7 december 2015 en is zeer relevant voor Vlaanderen. Er is een verdubbeling vastgesteld van de groep langdurig werklozen tussen 2008 en 2014. Ze vormen de helft van het aantal werklozen in de EU, of 11,4 miljoen, waarvan er 7 miljoen langer dan twee jaar werkloos zijn.

De aanbeveling omvat drie belangrijke pijlers ten aanzien van de langdurig werklozen. Ten eerste moet er een inschrijving zijn bij een dienst voor arbeidsvoorziening. Over heel Europa blijkt 30 percent van de langdurig werklozen niet geregistreerd te zijn bij een dergelijke dienst.

Ten tweede wordt een individuele beoordeling en aanpak als essentieel beschouwd, en dat uiterlijk na achttien maanden werkloosheid. Die termijn moet een snelle herintegratie bevorderen. In vele lidstaten vervallen de steunmaatregelen en diensten voor die groep na deze termijn. Ze ontvangen dan geen werkloosheidssteun meer maar komen in een ander systeem terecht. Tijdens de individuele beoordeling en begeleiding moet aandacht gaan naar de inzetbaarheid, moeten de obstakels die het vinden van werk verhinderen worden gedetecteerd en moeten de pogingen om werk te vinden in kaart worden gebracht. De langdurig werkloze moet worden geïnformeerd over vacatures en beschikbare steun.

De derde pijler bepaalt dat aan elke ingeschreven langdurig werkloze die niet onder de Jongerengarantie valt, een herintegratieovereenkomst moet worden aangeboden, uiterlijk achttien maanden na de ingang van de werkloosheid. Die herintegratieovereenkomst omvat een gedetailleerde beschrijving van doelstellingen, een tijdspad met planning, een aantal verplichtingen voor de langdurig werkloze, een omschrijving van het aanbod aan dienstverleners. Dit aanbod is zeer uitgebreid en de spreker vermeldt daarbij de arbeidsbemiddeling, validatie van formeel en informeel leren, rehabilitatie, advisering en begeleiding, onderwijs, beroepsopleiding en beroepsonderwijs, werkervaring, sociale steun, voorschoolse educatie en opvang, gezondheidszorg en langdurige zorg, schuldhulpverlening, huisvestings- en vervoerstoelag. Het aanbod voor een langdurig werkloze is derhalve veelomvattend en behelst ook tegemoetkomingen en ondersteuning die voorafgaan aan een opleiding of herintegratie.

De langdurig werkloze moet zich ook kunnen wenden tot een centraal aanspreekpunt, een uniek loket dat zorgt voor een gecoördineerd dienstenaanbod. Dit hoeft geen nieuwe dienst te zijn in de lidstaten maar kan een gecoördineerd dienstenaanbod zijn of een dienst die wordt aangewezen binnen de bestaande structuren. Het unieke loket moet de vlotte en veilige doorstroming van

informatie over individuele beoordelingen van de werkloze en de verleende steun garanderen, en dat tussen de diverse dienstverleners. Zo kan continuïteit van dienstverlening worden gegarandeerd. Het moet ook zorgen voor een betere verspreiding van informatie over vacatures en opleidingsmogelijkheden aan de betrokken dienstverleners en zorgen dat die informatie uiteindelijk ook de eindgebruikers, de langdurig werklozen, bereikt.

Zonder werkgevers kan deze aanbeveling uiteraard niet worden gerealiseerd. Er moet daarom ook aandacht besteed worden aan nauwere banden met de werkgevers, opdat de langdurig werklozen alle kansen zouden krijgen. Daartoe zijn er diverse sporen. Er moeten partnerschappen tot stand worden gebracht tussen werkgevers, sociale partners, arbeidsvoorzieningsdiensten, overheden en sociale diensten en aanbieders van onderwijs en opleidingen. Met betrekking tot de diensten voor werkgevers is er een hele waaier van mogelijkheden: van screening van vacatures, over arbeidsbemiddeling, begeleiding en opleiding op de werkplek tot steun na aanvang van het dienstverband, zoals jobcoaching. Die maatregelen zijn ook in het belang van de langdurig werklozen. Daarnaast zijn financiële steunmaatregelen voor bedrijven mogelijk met bijvoorbeeld subsidies voor aanwerving van personeel en verlaging van de socialezekerheidsbijdragen.

De aanbeveling is niet vrijblijvend. Er is voorzien in monitoring door twee comités: het Employment Committee en het Social Protection Committee, een andere adviserend comité voor de ministers van Werk en Sociale Zaken. Het Europees netwerk voor openbare diensten voor arbeidsvoorzieningen ODA, dat relatief nieuw is, helpt bij het multilateraal toezicht. Er wordt nagegaan in hoeverre de langdurig werklozen toegetreden zijn tot de arbeidsmarkt en of de integratie duurzaam is. In de aanbeveling wordt tot slot nog een lans gebroken om gebruik te maken van de Europese structuur- en investeringsfondsen.

1.3. Raadsconclusies over de bevordering van de sociale economie

De Raadsconclusies over de sociale economie als belangrijkste motor van economische en sociale ontwikkeling in Europa zijn een primeur. Voor het eerst zijn er dergelijke Raadsconclusies. Het belangrijkste punt daarin is dat de Raad de lidstaten en de Europese Commissie verzoekt om strategieën op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau te zoeken, maar ook programma's vast te stellen, uit te voeren en verder te ontwikkelen voor de versterking van de sociale economie, sociaal ondernemerschap en sociale innovatie op een aantal punten.

Het gaat in eerste instantie om bewustmaking, erkenning en onderwijs. Die moeten de zichtbaarheid van de sociale economie vergroten en methodes ontwikkelen om jongeren er nauwer bij te betrekken. Inzake innovatie is er bijzondere aandacht voor ontwikkeling van sociale platformen en incubators voor sociale ondernemingen. De regelgeving is belangrijk: er moeten allesomvattende juridische kaders komen voor de ontplooiing van potentiële ondernemingen in de sociale economie. Ook de toegang tot financiële middelen wordt vermeld: er kunnen specifieke garantieregelingen worden opgezet of beter bekendgemaakt en de toegang tot financieringsinstrumenten kan worden vergemakkelijkt. De raad vraagt ook rekening te houden met het beleid inzake sociale economie, sociale innovatie en sociale investeringen in het kader van de herziening van de Europa 2020-doelstellingen.

1.4. Implementatie Jongerengarantie

Voor de recente besluitvorming gaat de spreker in op de Raad van 7 maart 2016. Daar werd een stand van zaken besproken van de implementatie van de Jongerengarantie. Het Comité voor Werkgelegenheid analyseert al drie jaar de vorderingen. De aanbeveling inzake de Jongerengarantie is in april 2013

goedgekeurd. In 2014 moesten de lidstaten met uitvoeringsplannen komen en intussen is er inderdaad vooruitgang geboekt. De spreker beperkt zich tot de voornaamste conclusies en boodschappen. Het rapport omvat een horizontaal deel maar ook een deel met landenprofielen voor de lidstaten die een landenspecifieke aanbeveling hebben gekregen. België behoort daar ook toe.

De spreker probeert bij de horizontale besluitvorming de link naar België en Vlaanderen te leggen. Hij heeft met de voorzitter van EMCO de betekenis ervan voor Vlaanderen besproken en heeft ook een gesprek daarover gehad met de verantwoordelijke voor de Jongerengarantie bij de VDAB.

Een kernboodschap is dat de lidstaten zeer gemotiveerd zijn en een sterk engagement vertonen om iets aan de jeugdwerkloosheid te doen. De maatregelen beginnen vruchten af te werpen. Over België wordt gezegd dat de acties in de goede richting gaan en men mag daaruit afleiden dat dat ook geldt voor Vlaanderen. Er is wel meer behoefte aan interne coördinatie en intern wederzijds leren in een aantal lidstaten. Voor België wordt gewezen op meer coördinatie tussen Werk en Onderwijs, en dit in elk van de drie gewesten.

De Jongerengarantie blijkt een krachtige drijfveer voor het hervormingsbeleid te zijn geweest, maar voortdurende verbetering is nodig. Men beseft wel dat het tijd kost om wetgeving en maatregelen tot uitvoering te brengen en effecten te genereren. Er zijn meer inspanningen vereist om tot een structureel betere arbeidsmarktintegratie te komen. De nood aan sterke partnerschappen met onderwijs en werkgevers wordt benadrukt. De lidstaten moeten zich nog meer inspannen om de categorie van de NEET-jongeren te bereiken, de jongeren die noch in onderwijs, noch in opleiding zitten en ook geen werk hebben.

In de Belgische context worden de inspanningen van de gewesten erkend, maar EMCO meent dat de samenwerking tussen het onderwijs en de openbare diensten voor arbeidsvoorziening nog beter kan. De verantwoordelijke bij de VDAB vermeldde onder meer dat in Vlaanderen acties lopen om de databanken van onderwijs en arbeidsmarkt aan elkaar te koppelen om na te gaan waar die NEET-jongeren zitten die onder de radar verdwijnen. Er is ook toeleiding van die groep naar werk via buurtsport.

Er zijn bijkomende stappen vereist om tot betere follow-upgegevens te komen. Niet alle lidstaten doen dat op dezelfde manier, dus is vergelijking moeilijk voor het Comité voor Werkgelegenheid. Het succes van de Jongerengarantie is afhankelijk van de capaciteit en de efficiëntie van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening, die ook weer heel verschillend werken van lidstaat tot lidstaat. De spreker gaat ervan uit dat VDAB sterk genoeg staat om de Jongerengarantie door te voeren, maar dat is zeker niet in alle lidstaten zo.

Er zijn gunstige evoluties te noteren in de meeste lidstaten wat betreft jongerenwerkloosheid, al blijft ze algemeen nog onaanvaardbaar hoog. Er is bovendien nog geen volledige dekking van de Jongerengarantie in diverse lidstaten.

De Europese Commissie zal in 2016 een rapport publiceren over de implementatie van de Jongerengarantie. De bevraging werd recent afgesloten. Alle instanties, zoals de VDAB en de arbeidsdiensten van de andere gewesten, hebben cijfers en kwalitatieve gegevens aangeleverd om de resultaten te kunnen bestuderen.

1.5. Landverslag België 2016

Frédéric Geers bespreekt vervolgens het landverslag over België voor 2016. Hij verwijst eerst naar het vorige verslagmoment en de opmerkingen die daarbij

gemaakt werden over de landenspecifieke aanbevelingen en het feit dat de Europese Commissie daarbij geen onderscheid maakte tussen de regio's (*Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 503/1*). De Vlaamse maatregelen, en die van de andere gewesten, inzake hervormingen op de arbeidsmarkt zijn intussen wel zichtbaar in het verslag. Voor wat onder meer de cijfers inzake jeugdwerkloosheid en langdurige werkloosheid betreft, blijft het verslag over de lidstaat België spreken. Algemeen stelt het vast dat "de Belgische arbeidsmarkt gekenmerkt wordt door een lage algemene arbeidsparticipatie en grote verschillen qua werkgelegenheid tussen de regio's en de bevolkingscategorieën". De verschillen worden derhalve erkend, maar ze worden niet geduid. De Vlaamse overheid probeert de Commissie in dit verband te sensibiliseren.

Frédéric Geers citeert de derde landenspecifieke aanbeveling voor België 2015. Die luidde als volgt: "Een betere werking van de arbeidsmarkt bewerkstelligen door de negatieve prikkels om te werken te reduceren, door de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor specifieke doelgroepen, alsook door tekorten aan vaardigheden en discrepanties tussen aangeboden en gevraagde vaardigheden aan te pakken."

Voor elk van de landenspecifieke aanbevelingen krijgt de lidstaat een score. Er zijn vijf mogelijkheden: geen vooruitgang, beperkte vooruitgang, enige vooruitgang, aanzienlijke vooruitgang en volledig uitgevoerd. België scoort voor de derde landenspecifieke aanbeveling 'enige vooruitgang' als vermelding. De spreker kan die vooruitgang duiden met drie maatregelen waarvoor de Commissie vorderingen erkent. Het gaat in de eerste plaats om de versterking van werkafspraken tussen de VDAB en Actiris. De VDAB wordt daarbij in Brussel bevoegd voor het traject van werkloze Brusselaars die werk zoeken waarvoor kennis van het Nederlands is vereist. Belangrijk voor de Commissie daarbij is dat die maatregel de arbeidsmobiliteit bevordert. Vervolgens is er een verwijzing gemaakt naar het ontwerp van decreet houdende het Vlaams doelgroepenbeleid van begin 2016, dat de verminderde werkgeversbijdrage betreft voor laag- en middengeschoolde werknemers jonger dan 25 jaar, voor werknemers ouder dan 55 jaar en personen met een arbeidsbeperking (*Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 607/1-5*). Ook de voortzetting van de hervorming in het secundair onderwijs werd opgemerkt, met een nieuw actieplan in de strijd tegen schooluitval. Dit is van belang in het bereiken van de Europa 2020-doelstellingen. Tot slot is er nog de voortzetting van het STEM-actieplan.

Ook op de vooruitgang ten aanzien van de Europa 2020-doelstellingen wordt België beoordeeld. De spreker vermeldt drie doelstellingen die relevant zijn voor de arbeidsmarkt. De Commissie maakt ter zake geen onderscheid tussen de gewesten, hoewel er soms grote verschillen zijn inzake werkloosheid.

Met betrekking tot de arbeidsparticipatie gaat België voor de doelstelling 73,2 percent tegen 2020. In 2014 stond de teller op 67,3 percent. België loopt volgens de Commissie ver achterop in dat traject.

De doelstelling voor België inzake het vroegtijdige schoolverlaten is 9,5 percent, ambitieuzer dan het Europese doel van 10 percent. Er is een bereik van 8,9 percent geconstateerd en dat is dus dicht bij de doelstelling, zo luidt het, en onder het EU-gemiddelde. De verbetering maskeert grote verschillen tussen subgroepen in de bevolking en de gewesten, zo wordt gesteld. Daarmee is er wel een zekere erkenning van gewestelijke verschillen, zij het zonder er cijfers bij te vermelden.

Inzake het bereiken van het tertiair opleidingsniveau stelt de EU het doel op 40, en België op 47 percent. De realisatie in 2014 ligt op 43,8 percent, significant

hoger dan het EU-gemiddelde van 37,9 percent. De kloof met de Belgische doelstelling is vrij constant te noemen.

Het landverslag bevat nog meer vaststellingen over de arbeidsmarkt, onderwijs en opleidingen. Maar die zijn al eerder toegelicht en vaak ook minder opmerkelijk.

1.6. Prioriteiten en dossiers van het Nederlandse EU-voorzitterschap

Frédéric Geers overloopt als laatste punt de prioriteiten en dossiers van het Nederlandse voorzitterschap.

Een belangrijk item is het pakket arbeidsmobiliteit. Sinds 8 maart 2016 is het voorstel van de Europese Commissie bekend met betrekking tot de gerichte herziening van de Detacheringsrichtlijn. De spreker verwijst in dit verband naar de toespraak van Marianne Thyssen, Europees Commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken, Vaardigheden en Arbeidsmobiliteit, in de plenaire vergadering van 27 januari 2016. Als de herziening is goedgekeurd, brengt hij daarover graag verslag uit aan de commissie.

Er worden nog Raadsconclusies inzake de bestrijding van armoede verwacht. Het is nog niet duidelijk of er een link met werkgelegenheid zal zijn.

Andere verwachte Raadsconclusies gaan over het strategisch engagement voor gendergelijkheid en daaraan gekoppeld prioritaire actie voor de LGBTI-categorieën.

Een belangrijk punt wordt de agenda Vaardigheden. De Europese Commissie lanceert die op 25 mei 2016. Bekend is dat er een brede mededeling zal zijn en een voorstel tot herziening van het Europees kwalificatiekader, in de vorm van een aanbeveling. Er komt ook een voorstel tot herziening van het besluit over Europass en een ander voorstel over het opkrikken van de vaardigheden van volwassenen. Tijdens de EPSCO-raad is daarover een oriënterend debat gehouden, waarin onder meer het belang van de 'skills intelligence' aan bod kwam. Dit houdt in dat men nagaat hoe de vaardigheden nodig voor de toekomst moeten worden gedetecteerd. Zeker de behoefte op sectoraal niveau wordt bekeken, maar ook het scherper analyseren daarvan, het integreren van de bestaande instrumenten en het gebruiksvriendelijk maken ervan voor de burger. De informatie over vaardigheden is vooralsnog een doolhof.

Ook de zichtbaarheid van de erkenning van vaardigheden is cruciaal. Men moet weten wat de kwalificaties waard zijn binnen en buiten de EU. Ook de kwalificaties en vaardigheden van migranten en vluchtelingen dienen onder de loep te worden genomen. Belangrijk aandachtspunt zijn ook de digitale vaardigheden, aangezien 90 percent van de banen een vorm van digitale vaardigheid vereist. Uit een mededeling van de Europese Commissie over de Interne Markt blijkt dat er een ernstig tekort aan ICT-geschoolden is. De agenda wil ook de EU-Alliantie voor Leerplaatsen versterken. Vier werkgevers op tien ervaren problemen met het vinden van geschikte werknemers. De agenda Vaardigheden komt dus op tijd, stelt de spreker.

Een terugkerend agendapunt is het Europees semester, met daarin de Raadsconclusies, het debat over de Jongerengarantie en de implementatie van de landenspecifieke aanbevelingen. Over de goedkeuring van de landenspecifieke aanbevelingen 2016 rapporteert hij een volgende keer.

In 2015 zijn de werkgelegenheidsrichtsnoeren vernieuwd ten opzichte van die van 2010, ze worden in 2016 niet gewijzigd.

De Europese Commissie legt onder het Nederlandse voorzitterschap ook het accent op de conceptuele voorbereiding van de sociale pijler in de economische en monetaire unie. Het denkwerk daarover is bezig en op 8 maart 2016 is een openbare raadpleging gelanceerd. De Commissie wil een debat met diverse instanties: overheden, parlementen, vakbonden, werkgeversorganisaties en ngo's. In de sociale pijler wordt het EU-acquis, de verworvenheden via onder meer wetgeving, in vraag gesteld. Een twintigtal thema's worden in drie clusters samengebracht. In de cluster gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt zitten aspecten vervat als vaardigheden, onderwijs en levenslang leren. Verder gaat het over flexibele en veilige arbeidscontracten, actieve steun ten behoeve van werkgelegenheid via bijvoorbeeld de Jongerengarantie en de aanbeveling voor langdurig werklozen, het bewerkstelligen van goede transities op de arbeidsmarkt, gendergelijkheid en het evenwicht tussen werk en privé in dit verband, en dan ook gelijke kansen. Nog een andere cluster spitst zich toe op faire arbeidsvoorwaarden: alles in verband met arbeidsrecht, lonen, veiligheid en gezondheid op de werkplek en de sociale dialoog en betrokkenheid van sociale partners. De derde grote cluster behelst alles wat met de socialezekerheidsstelsels te maken heeft: uitkeringen, werkloosheidsuitkeringen, minimale uitkeringen, steun voor personen met een handicap, langdurige zorg, huisvesting en dergelijke.

Het Nederlandse voorzitterschap voorziet ook Raadsconclusies over de sociale dialoog. Voorzitter Juncker wil tijdens de nieuwe bestuursperiode een aandachtspunt maken van het aanzwengelen ervan. In maart 2015 is er een conferentie over gehouden die al tot acties heeft geleid. Er zijn thematische groepen opgericht die zich hebben gebogen over hoe de capaciteit van de sociale partners kan worden versterkt en hoe ze het best kunnen worden betrokken bij de voorbereiding van beleid en wetgeving. Zeker met de toetreding van lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa moet er rekening mee gehouden worden dat zij niet dezelfde traditie inzake sociale dialoog hebben. Tegelijk heeft de crisis ook in de sociale dialoog toegeslagen. Als resultaat van de werkzaamheden van de thematische werkgroepen is een soort van ontwerpverklaring van de sociale partners opgesteld. De Europese sociale partners willen graag dat de Europese Commissie en de Raad voor Werkgelegenheid die onderschrijven. Dit zou een precedent vormen en het voorzitterschap weet nog niet hoe ermee om te gaan. Er zouden dus Raadsconclusies aan worden gekoppeld.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

Axel Ronse, commissievoorzitter, waardeert het feit dat rekening werd gehouden met de opmerkingen van het vorige verslagmoment en dankt de spreker om de aanbevelingen maximaal voor het Vlaamse niveau te duiden.

Emmily Talpe onthoudt vooral dat Vlaanderen al heel wat inspanningen heeft geleverd en op de goede weg is wat de aanbevelingen inzake het arbeidsmarkt-beleid betreft. Ze meent dat Vlaanderen voor andere lidstaten zo een inspiratie kan zijn en vice versa dat Vlaanderen kan leren uit goede voorbeelden. Bestaat er ook een vergelijkend rapport waaruit blijkt hoe andere lidstaten bijvoorbeeld de activering van 55-plussers en de jeugdwerkloosheid aanpakken?

Er zijn heel wat inspanningen waarvan de resultaten nog niet echt zichtbaar zijn in de cijfers. Recent bleek nog uit een persbericht dat volgens cijfers van de VDAB er bijna 28.000 vacatures openstaan, waaronder heel wat voor laaggeschoolden. Het probleem is derhalve complex: het volstaat niet om vacatures te hebben, men moet ze ook kunnen invullen.

De spreker had het over een betere samenwerking tussen Onderwijs en Werk. De commissie Werk en Economie werkt samen met het de commissie Onderwijs rond

het traject duaal leren en Emmily Talpe hoopt ook dat gereflecteerd te zien in het volgende landverslag.

De wisselwerking tussen de VDAB en Actiris moet zeker verder worden geoptimaliseerd. Daaraan wordt gewerkt. Het is niet vanzelfsprekend en gaat niet louter om de taalbarrière, maar ook om de kennis van het Nederlands als voorwaarde. Er is ook een psychologische barrière om in een ander gewest te gaan werken. Het lid hoopt in het volgende verslag alvast de impact te zien van bepaalde projecten die lopen en op stapel staan zoals de proefprojecten duaal leren en het nieuwe stelsel van tijdelijke werkervaring.

Sabine Vermeulen merkt op dat de invloed van de Europese beslissingen en regelgeving op de sociale economie groter is dan ze aanvankelijk had verwacht. De EU is relevant voor de economische en sociale context, maar evenzeer voor het verlenen van staatssteun en ondernemingsbeleid. De Europese Commissie wil dat de lidstaten stappen vooruit zetten inzake sociale economie, maar tegelijk stelt ze zeer strenge voorwaarden aan het verlenen van steun aan ondernemingen, en dus ook aan die van de sociale economie. De spreker had het over regelgeving en het ontwikkelen van een juridisch kader. Het lid vraagt of er ook al sprake is van een optimalisering of aanpassing van de wetgeving rond overheidsopdrachten en staatssteun.

Frédéric Geers antwoordt dat er met betrekking tot de landverslagen geen vergelijkend rapport over de opvolging van de aanbevelingen bestaat. Inzake de landenspecifieke aanbevelingen verwacht hij wel dat er een horizontale lijn te trekken is. Vergelijkingen zijn dan wel weer te vinden in het gezamenlijk verslag van de werkgelegenheid. Per thema worden daarin de realisaties van de lidstaten weergegeven of er worden lidstaten samen behandeld die een bepaalde aanbeveling of doelstelling hebben gerealiseerd. Het gaat dan over het bereiken van de Europa 2020-doelstellingen.

Wat betreft de vele openstaande vacatures kan de spreker alvast aanstippen dat de mismatch van vacatures en vaardigheden overal in Europa een pijnpunt is, zij het in de ene lidstaat meer uitgesproken dan in de andere. Er zijn enerzijds te weinig hooggeschoolden, zeker wat betreft ICT, en anderzijds verschrompelt de categorie van middengeschoolden. De EU staat dan ook voor belangrijke uitdagingen. De Europese Commissie dringt daarom al langer aan op een modernisering van het onderwijs en de opleidingen en op meer werkplekleren. Ze dringt ook aan op meer 'skills intelligence' – hoe weet men welke vaardigheden er op welke termijn nodig zijn en hoe vertaalt men die kennis naar gebruiksvriendelijke en nuttige instrumenten?

Frédéric Geers hoopt in een volgende verslagmoment ook te kunnen rapporteren over de effecten van de genomen maatregelen. Maar het is ook duidelijk dat het enige tijd vergt vooraleer het effect ervan zichtbaar wordt.

Wat betreft de sociale economie en de regelgeving en de juridische kaders, geeft de spreker nog mee dat de oproep die is gelanceerd naar de lidstaten inhield dat zij moeten voorzien in gepaste juridische kaders. Het ging niet over Europese regelgeving en er was ook geen directe verwijzing naar de regelgeving inzake staatssteun. Raadsconclusies hebben geen bindend karakter. Het zijn geen richtlijnen die moeten worden omgezet of verordeningen die een directe uitwerking hebben. Ook de aanbevelingen zijn niet bindend, maar er gaat wel een zekere drukkracht op de lidstaten vanuit. Dat geldt ook voor de landenspecifieke aanbevelingen; lidstaten worden bij niet-uitvoering op de vingers getikt.

Raadsconclusies komen tot stand onder impuls van het voorzitterschap en lidstaten bereikten er een akkoord over. De Raadsconclusies inzake de bevordering van de sociale economie zijn onder Luxemburgse voorzitterschap tot stand gekomen. Raadsconclusies roepen niet alleen de lidstaten op om initiatieven te nemen, maar ook de Europese Commissie. Ze hebben geen verplichtend karakter, aldus Frédéric Geers.

Axel RONSE,
voorzitter

Willem-Frederik SCHILTZ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ECOFIN	Raad van ministers van Economische Zaken en Financiën
EMCO	Employment Committee
EPSCO	Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council
EU	Europese Unie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LGBTI	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender/Transsexual and Intersexed
NEET	not in education, employment or training
ngo	niet-gouvernementele organisatie
ODA	openbare diensten voor arbeidsvoorziening
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding